

DDL's holdning til sprogteknologi og automatiske oversættelser fra dansk til dansk tegnsprog

Der er mange projekter i verden, hvor man bruger ny teknologi og de muligheder der ligger i Virtual Reality eller Artificial Intelligence til at udvikle automatiserede oversættelser mellem tale/ skriftsprog og forskellige tegnsprog. Teknologierne der anvendes, er forskellige, og resultaterne er endnu ikke tæt på det, som en levende tolk kan præstere. Ikke desto mindre ser DDL muligheder i teknologien, og vi føler os overbevist om, at der kan komme oversættelser ud af det, som døve vil kunne anvende i fremtiden.

De automatiske oversættelser der findes i dag, som vi har stiftet bekendtskab med, kan alle kun oversætte fra talesprog/skriftsprog til tegnsprog, og de er endnu meget langt fra det niveau, som en levende tegnsprogstolk kan levere. Men ligesom med googleoversættelser og andre automatiserede oversættelser mellem forskellige fremmedsprog, har vi set, at de efterhånden er blevet mere brugbare. Automatiserede oversættelser fra skriftsprog til tegnsprog er meget langt efter denne udvikling, men vi må forholde os til, at der også en dag vil komme brugbare oversættelser mellem tale/skriftsprog og tegnsprog.

Det er imidlertid ikke et uproblematisk område, og der er flere dilemmaer, herunder at vi i dag mangler rettigheder til tolkning fra uddannede tegnsprogstolke, og at vi overordnet hellere ser, at der anvendes resurser på at opfylde disse behov, fremfor at afsætte midler til udvikling af et program til fremtidens døve. Derudover har vi en bekymring for at dårlige automatoversættelser vil blive brugt til at erstatte tolke af sparehensyn. Nedenfor har vi beskrevet DDL's holdning til både udvikling af sådanne Avatars og en eventuel fremtidig brug af dem.

Skønt der gennem tiden har været flere forsøg og forstudier, er der endnu ikke udviklet nogen automatiske oversættelser mellem dansk og dansk tegnsprog. Når man sammenligner med andre sprog, har tegnsprogene – i denne henseende – den store ulempe at det er små sprog. Ydermere er det sprog som der stadig ikke er forsket meget i, sammenlignet med de talte sprog, og der er produceret en stærkt begrænset mængde, som programmerne kan fodres med.

Ret til tegnsprog – hele livet

Udvikling af tegnsprogstalende Avatars og oversættelsesprogrammer mellem dansk og dansk tegnsprog

Udvikling af sådanne programmer bør altid ske i tæt samarbejde med døvesamfundet, med DDL som samarbejdspartner og (helst) med en døv projektleder. Det er endvidere vigtigt, at der er klare aftaler om brug af modersmålstegnsprogsbrugere som input til og verificering af oversættelserne.

For at indgå samarbejde om udvikling af sådanne programmer kræver DDL, at der er fuld transparens om projektet – herunder om mål, leverandører, øvrige samarbejdspartnere, økonomi, markedsføring og lign. Det er vigtigt, at der er overensstemmelse mellem det, projektet faktisk kan opnå, og den måde som det sælges på til fonde, myndigheder, presse og øvrige samarbejdspartnere.

Brug af tegnsprogstalende Avatars / automatoversættelser til dansk tegnsprog

DDL skal i alle tilfælde tages med på råd om den konkrete brug af en given applikation. Det skal sikres, at oversættelsen ikke bruges på et område, hvor potentielle fejl kan have store og livstruende konsekvenser – f.eks. sundhedsområdet. Ud fra det enkelte programs formåen kan DDL vejlede om i hvilke situationer og indenfor hvilke områder sådanne oversættelser kan anvendes (f.eks. informationsvideoer på togstationer og lign.)

Som udgangspunkt skal sådanne automatoversættelser ikke anvendes til særligt sårbare grupper som f.eks. ældre døve eller døve med særlige behov.

DDL følger og henviser i denne sammenhæng i øvrigt til World Federation of the Deaf's politik på området.